

AUTORSKO PRAVO U NASTAVI NA DALJINU

Amadea Draguzet, diplomirana knjižničarka

Osnovna škola Stoja, Pula

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom

[Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna \(CC BY-NC-ND 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

ODLUKA MZO-a od 19. ožujka 2020.

- Knjižničari trebaju biti na raspolaganju vezano uz pretraživanje izvora i knjiga učenicima i nastavnicima te trebaju pomoći u kreiranju sadržaja i kod upotrebe materijala uz **REGULIRANJE AUTORSKIH PRAVA.**

UPUTA MZO-a O SNIMANJU VIDEO MATERIJALA

- U vidu zaštite dopušteno
- Imajte vašer je da pogled

Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

Izjava o autorstvu

Ja, _____ (ime i prezime, OIB), pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću izjavljujem da sam isključivi autor/ica metodičkih preporuka pod naslovom _____ (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedopušteni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Datum: _____

Autor/ica: (upisati ime i prezime)

_____ (vlastoručni potpis)

i su
varajuće
u
najbolje
ni

SVRHA ANKETE

- Prikupljanje podataka o situacijama u kojima se primjenjuje Zakon o autorskim pravima i srodnim pravima, a koje su povezane uz nastavu na daljinu.
- Prosljeđivanje upita nadležnim institucijama te davanje povratne informacije kroz webinar.
- Izrada jednostavnih i jasnih smjernica koje nam mogu pomoći u ovakvim situacijama.
- Uputa na izvore koji mogu pomoći kod pojave nedoumica koje su prepoznate i u **Direktivi(EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ**
- „Međutim, još uvijek postoji pravna nesigurnost, za nositelje prava i za korisnike, u pogledu određenih korištenja djela i drugih predmeta zaštite u digitalnom okruženju, uključujući prekogranična korištenja.”

DZIV - UPIT

- čl.84. u dijelu kada se navodi da se može reproducirati autorsko djelo na bilo koju podlogu i između ostalog za OSTALE VLASTITE POTREBE.
- Smatra li se bilo kakvom podlogom i skeniranje, fotografiranje ili audio zapis čitanog teksta te njegovo postavljanje na stranicu koja se koristi za nastavu na daljinu?
- Obuhvaćaju li ostale vlastite potrebe nastavu na daljinu?

DZIV - upit

- Opće je pravilo kod primjene odredbi iz područja autorskog prava i srodnih prava da je za svako korištenje autorskog djela ili njegovog dijela potrebno zatražiti pisanu suglasnost autora djela, kako ne bi došlo do neovlastenog korištenja djela te povrede prava.
- Prilikom korištenja djela potrebno je navesti autora djela.
- Vezano za postojeća zakonska ograničenja od autorskog prava, ljubazno Vas molimo da pročitate odredbe Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, dio koji se odnosi na sadržajna i vremenska ograničenja od autorskog prava.

ANALIZA ANKETE

- Prikupljena su 184 odgovora.
- Na pitanje o tome bi li svi trebali dati jednake opće upute učiteljima, učenicima i roditeljima o tome na što pripaziti zbog velike količine vremena koje svi provodimo u online okruženju?
- 171 osoba je potvrdila da treba, 9 smatra da nije potrebno.

STANDARDIZIRANJE UPUTA

- Zakoni se mogu interpretirati na različite načine i najkompetentniji za interpretaciju su pravnici.
- Kako u ovom trenutku MZO na školske knjižničare upućuje kao mjerodavne za reguliranje autorskih prava valjalo bi se usuglasiti oko uputa koje će biti dane učiteljima, učenicima, a i roditeljima ako traže savjet.

BI LI NAM UPOZNAVANJE KORISNIKA S PRAVILIMA POMOGLA U PRIDRŽAVANJU ZAKONA O AUTORSKIM PRAVIMA I SRODNIM PRAVIMA?

- Trenutno se nalazimo suočeni s problemom pridržavanja pravila.
- Čak i kada se osiguraju sve tehničke pretpostavke zaštite, i nas i sadržaja, koje su nam uopće na raspolaganju ne može se postići potpuna sigurnost.
- Oni kojima se putem nastave na daljinu dostavljaju sadržaji te sadržaje neometano mogu snimati, slikati i prosljeđivati kome bilo.

DJECA U ZAKONU

- Djeca su ranjiva skupina i uvijek se zakonski posebno zaštićuju. Oni mogu i rade sve što je prethodno navedeno bez većih posljedica.
- Mi ne smijemo biti oni koji su ih doveli u mogućnost da naprave nešto što je zakonski zabranjeno.
- Svojim ponašanjem i pridržavanjem pravila dajemo i njima i roditeljima uputu o ponašanju.

VAŠA PITANJA

- Na internetu često piše, posebice za fotografije, da možda nije dozvoljeno preuzimanje radi zaštite autorskih prava. Kako se najjednostavnije može provjeriti da li određeni materijal podliježe zakonu o autorskim i srodnim pravima?
- Ima li saznanja da li se to odnosi i kod nastave na daljinu?
- Je li dovoljno, pri objavi videa na youtube (npr. Čitanje slikovnica) navesti u opisu linka ime autora, ilustratora, izdavaca, i link na stranicu izdavaca?
- U kojim se slučajevima krši autorsko pravo čak i ako se navede izvor?
- Ako je slikovnica digitalizirana i u otvorenom pristupu kako možemo biti apsolutno sigurni da ne kršimo autorska prava dijeleći poveznicu na stranicu sa slikovnicom?

VAŠA PITANJA

- Kako se mogu kopirati i proslijediti djela, a nisu u besplatnom otvorenom pristupu?
- Kako znati jesu li kršena autorska prava pri digitaliziranju nekog autorskog djela?
- Treba li tražiti pristanak autora za objavu naslovnice knjige na školskoj web stranici?
- Zanima me smije li nastavnik koristiti u mrežnoj nastavi, odnosno objavljivati na web platformi prezentacije izdavača po čijim udžbenicima radi u klasičnoj nastavi. Također, nastavnici izrađuju powerpoint prezentacije koristeći se pritom raznim izvorima - trebaju li na kraju prezentacije navesti sve izvore po kojima su radili prije nego ih dignu na web platformu.

VAŠA PITANJA

- Smiju li se učenicima poslati skenirani tekstovi koji nisu iz njihovog udžbenika, ali bi pridonijeli boljitku nastave koju pokušavamo učiniti suvremenijom i atraktivnijom?
- Smijemo li podijeliti linkove na sve mrežne stranice ili i tu postoje ograničenja?
- Budući da se u Zakonu ne obrađuje distribucija sadržaja na mreži, na što se službeno možemo pozvati ako učiteljima objašnjavamo kršenje autorskih prava na mreži?
- Gdje pronaći oznaku licence, samu licencu? Što ako licence nema?
- Što je Zakon? Obvezuje li nastavnike?
- Mogu li se materijali koristiti za nastavu bez obzira na Zakon?

VAŠA PITANJA

- Imaju li autorska prava vremensko ograničenje kao što je slučaj s arhivima?
- Ako u e—lektiri nema određenog djela koje učitelji s popisa obrađuju i trebaju za nastavu, smije li se skenirati knjiga ili samo dio knjige ili ništa u ovoj situaciji ili sve podliježe kršenju autorakih prava?
- Smije li se skenirati dio nekog stručnog naslova i dati na korištenje učiteljima u aplikaciju Microsoft Teams ili na viber grupu za rad s učenicima i roditeljima?
- Kod preuzimanja fotografija za npr.prezentaciju,što je potrebno navesti?

VAŠA PITANJA

- Kada stavljamo poveznice na neki drugi materijal, treba li navesti autorstvo materijala s poveznice?
- Pojasniti odnos između izdavača i autora.
- Što je potrebno navesti i gdje kada se materijali (prezentacije, fotografije, kvizovi itd.) stavljaju kao resursi u razred platformi ,npr.Loomen?
- Licence poštivanja autorskih prava... pretraživanje i preuzimanje informacija s interneta i pronalaženje licence koja ide uz određenu sliku, tekst, video...?

- Prikupljena pitanja mogu se razvrstati u nekoliko skupina:

1. Pitanja koja se tiču reproduciranja djela putem nastave na daljinu.

JAVNOST (ZAPSP čl.3 st.3)– veći broj osoba koje su izvan uobičajenog užeg kruga osoba povezani rodbinskim ili drugim osobnim vezama.

Dakle kada vi čitate, u ovom slučaju učenicima, ne gleda vas uobičajeni uži krug. Gledaju vas i čuju svi oko djeteta, a da i ne spominjemo da vas djeca mogu snimiti i dijeliti dalje snimku čime izlazite iz užeg kruga.

REPRODUCIRANJE – OPRAVDANO SVRHOM

(2) Autorsko djelo se reproducira i fiksira, osobito, grafičkim postupcima, fotokopiranjem i drugim fotografskim postupcima kojima se postiže isti učinak, zvučnim ili vizualnim snimanjem, građenjem odnosno izvedbom djela arhitekture, pohranom autorskog djela u elektroničkom obliku, fiksiranjem autorskog djela prenošenog kompjutorskom mrežom na materijalnu podlogu.

REPRODUCIRANJE NIJE JEDINI NAČIN ISKORIŠTAVANJA AUTORSKOG DJELA

- pravo distribucije (stavljanja u promet),
- pravo priopćavanja javnosti (nastava na daljinu)
- pravo prerade (prevođenje, prilagodbe za učenike s poteškoćama)

Članak 22.

Pravo javnog izvođenja je isključivo pravo priopćavanja javnosti:

1. djela iz područja književnosti ili znanosti njegovim čitanjem ili recitiranjem uživo (pravo javnog recitiranja),
2. glazbenog djela njegovim izvođenjem uživo (pravo javne glazbene izvedbe).

Javno prikazivanje scenskih djela

Članak 23.

Pravo javnoga scenskog prikazivanja isključivo je pravo priopćavanja javnosti dramskoga, dramsko-glazbenoga, koreografskog ili pantomimskog djela njegovim scenskim prikazivanjem uživo.

Smiju li se knjižničari ili učitelji snimati kako čitaju knjige i onda to slati učenicima? Ako se smije, pod kakvim uvjetima?

- Smiju ako je ustanova (knjižnica/škola) osigurala da im se to šalje u nekom LMS-u koji je „zaključan“, kojem imaju pristup samo ti učenici kojima je snimka namijenjena i da je snimljeni materijal zaštićen od daljnjeg dijeljenja.

Mogu li se dijeliti poveznice na čitanja slikovnica koja na svojim mrežnim stranicama objavljuju knjižnice i ostale udruge?

- Što se tiče knjižnica možemo imati povjerenja i nadati se da nitko tko je postavio takav materijal nije pogriješio.
- Kod raznoraznih udruga (Lukin portal za djecu i obitelj) bi trebalo provjeriti stranicu i sam sadržaj i možda nije uputno usmjeravati učenike na mjesta za koja nismo sigurni.

Kako korisnike uvjeriti da mogu biti kažnjeni zbog kršenja autorskih prava?

Kako se postaviti u odnosu na ravnatelja i kolege koji učenike upućuju na ilegalne stranice, npr lektira.hr?

- Navesti stavke zakona kojima se sankcionira kršenje. Npr. čl.189.st. 2 ZAPSP-a koji kaže da će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kazniti za prekršaj pravna osoba ako bez odobrenja autora ili drugog nositelja autorskog prava ili udruge za kolektivno ostvarivanje autorskog prava reproducira autorsko djelo (čl.19).
- Pogledati primjere tužbi (Getty Images) pa o njima govoriti.

2. Pitanja koja se odnose na zaštitu radova učenika i učitelja

- Kako zaštititi foto ili audio ili video uratke učenika?
- Kako su učitelji koji snimaju video uratke za nastavu na daljinu zaštićeni?
- Kako autorsko pravo štiti radne materijale koje profesori stavljaju učenicima u virtualne razrede, a učenici poslije dalje dijele i stavljaju na Internet?
- ZAPSP čl.76. kaže da je ugovorom o radu sklopljenim s poslodavcem određeno pravo poslodavca na iskorištavanje autorskog djela koje je nastalo u izvršavanju obveza iz radnog odnosa. Ako ZAPSP-om, ugovorom o radu ili-ili drugim aktom to nije drugačije uređeno autor zadržava pravo na svom djelu bez ograničenja.
- Zaštitu naših materijala provodimo sami dodajući licenciju, navodeći svoje podatke, a o znanju i savjesti učenika ovisi kako će postupati s dobivenim materijalima. Čak niti kad smo ih naučili što se smije, a što se ne smije nemamo garanciju da naši materijali neće biti krivo upotrijebljeni.

3. Primjeri kršenja autorskih prava

- . Je li riješena situacija sa stranicom koja sadrži pdf lektire hrlektire.com?
- Tko može ukloniti materijale koji se godinama nalaze na youtubeu i koriste, a krše autorska prava?
- Mrežna stranica knjigasvima.com je već dva puta poslana na mail tajnice moje škole. Trenutno nije aktivna, ali ima facebook stranica: <https://www.facebook.com/knjigasvima2/> što s tim?
- I Youtubeu i Facebooku i svim sličnim stranicama može se prijaviti sadržaj i tražiti da ga se ukloni.

Direktiva (EU) 2019/790 o autorskom pravu na jedinstvenom digitalnom tržištu

Primjenjuje se od 6. lipnja 2019. i treba stupiti na snagu u svim državama članicama EU-a do 7. lipnja 2021.

- „Korištenje zaštićenog sadržaja od strane platformi dijeljenja sadržaja putem interneta
- Pružatelji usluge dijeljenja sadržaja putem interneta trebaju dobiti dozvolu od nositelja prava da djela koja su prenijeli njihovi korisnici učine dostupnima javnosti, na primjer putem ugovora o licenciranju.

Direktiva (EU) 2019/790 o autorskom pravu na jedinstvenom digitalnom tržištu

Primjenjuje se od 6. lipnja 2019. i treba stupiti na snagu u svim državama članicama EU-a do 7. lipnja 2021.

- Ako licenca nije sklopljena, dotične platforme imaju koristi od mehanizma ublažavanja odgovornosti, ali moraju „učiniti sve u svojoj moći” kako bi osigurale da neovlašteni sadržaj ne bude dostupan na njihovim internetskim stranicama. Oni moraju uložiti te napore na temelju relevantnih i potrebnih informacija koje daju nositelji prava.”

CARNET

Kome se obratiti ako naiđemo ne neprimjerene sadržaje?

- Stranice se kontinuirano kategoriziraju, a nove verzije baze podataka automatski se provjeravaju svakih nekoliko sati. Na zahtjev korisnika CARNET može i ručno dopustiti ili zabraniti prikaz određene stranice.”

- Dating
- Extreme
- Filter Avoidance
- Gambling
- Hacking
- Hate Speech
- Illegal Activities
- Illegal Downloads
- Illegal Drugs
- Lotteries
- Non-sexual Nudity
- Pornography
- Tobacco
- Weapons

Ispunjavanjem Zahtjeva za uključenje u sustav filtriranja nepoćudnoga sadržaja mogu se filtrirati i dodatne kategorije. Prilikom ispunjavanja zahtjeva odgovorna osoba odlučuje koje od 78 ponuđenih kategorija želi zabraniti za prikazivanje unutar svoje ustanove.

Sadržaj

Filtriranje sadržaja

Korisnici

Kako postati korisnik

Pitanja i odgovori

Važni dokumenti

Kontakt

YOUTUBE PRIJAVA

- Slanje obavijesti o uklanjanju zbog kršenja autorskih prava
- Ako je vaše djelo zaštićeno autorskim pravima objavljeno na YouTubeu bez odobrenja, možete poslati obavijest o kršenju autorskih prava. Prije njezinog slanja provjerite primjenjuje li se poštena upotreba, pošteno postupanje ili slična iznimka koja se odnosi na zaštitu autorskih prava. Takve zahtjeve mogu slati vlasnici autorskih prava ili predstavnici koji su ovlaštteni djelovati u ime vlasnika.
- Obavijest o uklanjanju zbog kršenja autorskih prava najbrže ćete i najlakše poslati putem našeg web-obrasca. Taj ćete postupak najjednostavnije izvršiti na računalu.
- Ime vlasnika autorskih prava koje unesete prikazivat će se na YouTubeu umjesto isključenog sadržaja. Ako nam dostavite važeću zakonsku alternativu, poput naziva tvrtke ili imena ovlaštenog predstavnika, pregledat ćemo je i primijeniti ako je to prihvatljivo. To će ime, uz vaše opise djela za koja su navodno prekršena prava, postati dijelom javnog zapisa o vašem zahtjevu. Sve druge informacije, uključujući vaše puno službeno ime i prezime i e-adresu, nalaze se u potpunoj obavijesti o uklanjanju sadržaja koja može biti dostavljena prenositelju.
- **Ako odlučite poslati zahtjev za uklanjanje zbog kršenja autorskih prava, ne zaboravite da time pokrećete pravni postupak.**

4. Zakoni koji reguliraju online okruženje

- Koji su jedini pouzdani online izvori s lektirnim naslovima?
- Koja zakonska regulativa regulira autorska prava u virtualnom prostoru?
- Obzirom na izvanrednu situaciju u kojoj se trenutno nalazimo, postoje li promjene/prilagodbe u zakonskim okvirima vezano uz primjenu zakona o autorskim i srodnim pravima?
- Koji su izuzeci od autorskog prava u online okruženju?
- Razlikuje li se zakonska regulativa o autorskim pravima u online okruženju obzirom na geografsko područje (Europa, SAD, Kanada i sl.)? Na što pripaziti u tom slučaju?

- Postoji li u Zakonima ili nekim drugim aktima negdje jasno regulirano kako postupati u ovakvim situacijama nastave na daljinu s obzirom na brojnu literaturu koje nema u digitalnom obliku? Možemo li od MZOS, AZOO, Savjetnice za šk. knjižničare, voditelja ŽSV dobiti neke akte ili pisane dokumente i napatke kako postupati s mogućim umnožavanjem?
- Je li moguće izraditi smjernice za poštivanje autorskih prava u obliku nastave na daljinu?
- Možda bi trebalo više istražiti upravo te posebne odredbe zakona o autorskim i srodnim pravima čiji je cilj primjereno odstupanje od općih odredbi zakona u svrhu olakšavanja nastave. Specifičan je trenutak, možda se i tu nešto promijenilo. Možda?
- Objaviti neku obavijest o autorskim pravima za nas prosvjetne djelatnike na jednom mjestu i zamoliti našu voditeljicu stručnog aktiva da nam to pošalje kao poruku na mail. Trebali bismo znati što smijemo preuzimati s interneta i dijeliti učenicima u vrijeme e-nastave. Hvala!

5. Rad s učenicima i učiteljima po pitanju autorskih prava

- Koliko sami učitelji od OŠ pa preko SŠ osvještavaju učenike i podučavaju o autorskim pravima?
- Koliko sami učitelji poštuju autorska prava?
- Postoji li razvijena svijest/znanje među obrazovnim djelatnicima da je novac od autorskih prava pojedinim autorima jedini izvor prihoda?

AUTORSKO PRAVO U KURIKULU IKT-a (1. I 2. r.)

ikt D.1.4. Učenik prepoznaje oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.

- opisuje zaštitu intelektualnoga vlasništva različitih sadržaja u digitalnome okružju (poznaje izraze autor, autorsko djelo i autorsko pravo)
- prepoznaje oznake vlasništva koje upućuju da se radi o tuđem intelektualnom vlasništvu i licencije za dijeljenje digitalnih sadržaja na dostupnim primjerima
- razumije potrebu za zaštitom vlasništva svojega djela i ograničavanje uvjeta uporabe

KLJUČNI SADRŽAJI

- zaštita vlasništva (što je dopušteno, a što nedopušteno preuzeti)
- oznake vlasništva, licencije ili dopuštenja

AUTORSKO PRAVO U KURIKULU IKT-a (3. – 5- r.)

ikt D.2.4. Učenik izdvaja i razvrstava oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.

- opisuje oznake koje se odnose na zaštitu vlasništva i one koje upućuju na dopušteno dijeljenje sadržaja pod određenim uvjetima i opisuje njihovu svrhu na vlastitim radovima
- razvrstava oznake vlasništva na dostupnim primjerima digitalnih sadržaja
- objašnjava kojim se sadržajima i radovima smije slobodno koristiti, a uporaba kojih je nezakonita prema istaknutim oznakama na digitalnome sadržaju i osvješčuje potrebu zaštite svojega intelektualnog vlasništva

AUTORSKO PRAVO U KURIKULU IKT-a (3. – 5- r.)

- Ključni sadržaji
  - zaštita vlasništva (što se sve štiti u okviru intelektualnoga vlasništva, dopuštena i nedopuštena preuzimanja sadržaja)
  - oznake dopuštenja za uporabu
(<https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>)

ikt D.3.4. Učenik imenuje zakone i propise kojima se štiti vlasništvo i propisuje dijeljenje

- imenuje zakone i propise kojima se štiti vlasništvo i propisuje dijeljenje vlastitih sadržaja u digitalnome okružju
- povezuje prava vlasništva s postojanjem zakona koji štite vlasništvo, propisuju dijeljenje vlastitih sadržaja i ponaša se u skladu sa zakonskim propisima u digitalnome okružju
- preuzima odgovornost za objavljivanje i dijeljenje vlastitih sadržaja pod različitim licencijama i vodi računa o postavljanju primjerenih oznaka dopuštenja za uporabu vlastitih sadržaja u digitalnome okružju.

KLJUČNI SADRŽAJI

- zaštita vlasništva (umjetničko djelo, znanstveno djelo, tehničko i kartografsko) i vrste autorskih prava (moralna, imovinska)
- osnovne postavke zakonske regulative za vlasništvo i dijeljenje sadržaja
- primjena oznake dopuštenja za uporabu na vlastitome digitalnom uratku (<https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>)

SREDNJA ŠKOLA

ikt D.4.4. Učenik tumači zakonske okvire za zaštitu intelektualnoga vlasništva i odabire načine dijeljenja vlastitih sadržaja i proizvoda.

- objašnjava razliku između vlasničkoga prava, Creative Commons i Copyleft licencija i slobodnoga (javnoga) prava uporabe
- tumači svoje odluke o dijeljenju ili zaštiti svojih radova određenim zakonskim okvirom
- komentira etička i pravna pitanja i probleme s kojima se suočio u svakodnevnoj uporabi, a odnose se na primjenu zakona o zaštiti vlasništva i na dijeljenje vlastitih sadržaja u digitalnome okružju
- objašnjava dobrobit javnoga dijeljenja znanja za napredak zajednice i društva

PROČITAJMO NEKE UVJETE KORIŠTENJA

- <https://hr.coca-colahellenic.com/hr/uvjeti-koristenja/>
- <https://povijest.hr/uvjeti-koristenja/>
- <https://www.skolskiportal.hr/nesvrstani/uvjeti-koristenja/>
- <https://www.profil-klett.hr/datoteke/dokumenti/opci-uvjeti-koristenja-web-stranice.pdf>
- https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/935/wipo_pub_935.pdf
- https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_1056.pdf
- Korisniku je dopušteno reproduciranje, distribucija, prilagođavanje, prevođenje i javno izvođenje ove publikacije, uključujući i komercijalne svrhe, bez izričitog dopuštenja, pod uvjetom da sadržaj prati potvrda da je WIPO izvor i da je jasno naznačeno jesu li promjene napravljene na izvornom sadržaju.

Izvori

1. CARNET. <https://www.carnet.hr/uvjeti-koristenja/> (pristupljeno 30. ožujka 2020.)
2. CNIPA and WIPO. 2019. Intellectual Property Basics: A Q&A for Students https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_1056.pdf (pristupljeno 2. travnja 2020.)
3. Državni zavod za intelektualno vlasništvo. <https://www.dziv.hr/hr/edukacija/edukacijski-sadrzaj/> (pristupljeno 1. travnja 2020.)
4. **EUR-Lex: Pristup zakonodavstvu Europske unije. Autorsko pravo i srodna prava na jedinstvenom digitalnom tržištu.** <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4393033> (pristupljeno 2. travnja 2020.)
5. Hebrang Grgić, I. i dr. 2018. Citiranje u digitalnom okruženju: priručnik. CARNET. Zagreb. https://pilot.e-skole.hr/wp-content/uploads/2018/03/Prirucnik_Citiranje-u-digitalnom-okruzenju-1.pdf (pristupljeno 18. ožujka 2020.)
6. Narodne novine, 7/2019-150. Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html (pristupljeno 1. travnja 2020.)
7. Narodne novine, 96(2018). Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. <https://www.zakon.hr/z/106/Zakon-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima> (pristupljeno 18. ožujka 2020.)
8. World Intellectual Property Organization. 2007. Learn from the past create the future: The arts and copyright. https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/935/wipo_pub_935.pdf (pristupljeno 1. travnja 2020.)
9. World Intellectual Property Organization. 2019. https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_1056.pdf (pristupljeno 2. travnja 2020.)
10. YouTube Pomoć. https://support.google.com/youtube/answer/2807622?hl=hr&ref_topic=9282363 (pristupljeno 25. ožujka 2020.)